

KREATIVNA DRAMA I

DEČJA DRAMA

- Dečja drama je zajednički izraz za dva pristupa u radu sa decom:
 - dečji teatar
 - Dečji teatar je sličan klasičnom teatru za odrasle i fokusiran je na postavljanje predstava za decu. Prikazuje komade pisaca koje izvode živi glumci za dečju publiku. Glumci mogu biti odrasli, deca ili jedni i drugi zajedno. Tekst predstave je fiksiran, dramska radnja je režirana i koriste se scenografija i kostim.
 - kreativna dramatika.
 - Kreativna dramatika je dramska aktivnost gde deca pod rukovodstvom maštovitih pedagoga ili voditelja stvaraju scene ili predstave i prikazuju ih sa tekstom ili radnjom koja se improvizuje.
 - Lični razvoj dece je prvenstveni cilj pre nego zadovoljstvo igranja pred publikom (ciljna populacija -drugovi i drugarice učesnika). Scenografija i kostimi se vrlo retko koriste jer pripadaju domenu klasičnog teatra. Ako se neformalna drama izvodi pred publikom, koristi se forma prezentacije. Ukratko, neformalna predstava pretpostavlja igru sa decom a formalna se igra za decu.

VINIFRED VARD

KREATIVNA DRAMATIKA

- Izraz kreativna dramatika (creative dramatics) ustanovila je Vinifred Vard (Winifred Ward, 1894-1975) 1930. godine u svojoj knjizi *Creative dramatics*. Iste godine, dramski pedagog Džon Meril (John Meril) u knjizi *Playmaking and Plays* nezavisno dolazi do sličnih otkrića kao i Vinifred Vard. Doduše, izraz kreativna dramatika Meril nije nijednom upotrebio u pomenutoj knjizi, a njegova varijanta kreativne dramatike zauzima samo šestinu pomenute knjige. Izraz „creative dramatics” nalazi se i u Vebsterovom rečniku: "kreativna dramatika je dramska igra, naročito kao vannastavna aktivnost u školi ili koledžu”.
- Vinifred Vard je skrenula pažnju na neke od osnovnih principa kreativne dramatike:
 - 1. Najvažniji cilj kreativne dramatike je lični razvoj i socijalizacija svakog deteta koje učestvuje u radu, mada po ugledu na druge umetnosti teži ostvarenju estetskog užitka.
 - 2. Učitelj je koordinator u radu, a ne reditelj. Dok se igraju voditelj čini razvojni proces značajnim za decu.
 - 3. Tokom kreativnog procesa se primenjuje improvizacija zbog održavanja pažnje dece i razvijanja kreativnog mišljenja.
 - 4. Deca su u radu podeljena na glumce i publiku. Na taj način se vrši provera ideja na licu mesta.
 - 5. Retko se organizuju predstave, već se izvode povremene prezentacije za decu i roditelje.

KREATIVNA DRAMA

- Izraz i definiciju kreativna drama ustanovila je Neli Mek Kaslin (Nellie Mc Caslin) 1980. godine: „Kreativna drama je improvizaciona, nepredstavljačka, procesno usmerena forma drame u kojoj učesnike voditelj podstiče da maštaju, glume i razotkrivaju ljudska iskustva. Iako se kreativna drama tradicionalno vezuje za rad sa decom i omladinom proces je prikladan za sve uzraste.”
- Dečje teatarsko udruženje Amerike (The Children's Theatre Association of America) prihvatilo je tu definiciju 1980. U svetu se koriste varijante kreativne drame kao što je drama u Engleskoj gde reč drama pored dramske književnosti označava i dramske igre za decu. Kreativna drama je naziv stručnog časopisa Creative Drama koji izdaje Midlands Arts Centre iz Birmingema, koji se bavi temom kreativnosti mladih. S obzirom da je razlika između drame u Engleskoj i kreativne drama(tike) u SAD u nijansama i želji za dokazivanjem istorijskog prestiža smatram da kreativna drama bude jedan zajednički izraz.

DRAMA U VASPITANJU

- Kreativna drama i njena engleska varijanta drama u vaspitanju pronalaze razne načine za participaciju i aktivizaciju učesnika. Zajedničko im je istraživanje aktivnosti koje u sebi sadrže igru uloga, igru situacija, raspon pozorišnih tehnika i iskustvo učesnika (za razliku od pozorišta koje teži interpretaciji glumaca). Sličnost pozorišta i drame je u istoj osnovi koja predstavlja imitaciju akcije (po Aristotelu) i korišćenje istih sredstava.
- Izraz “drama u vaspitanju” prvi put se koristi u publikaciji “The teaching of English in England” koju je izdalo englesko ministarstvo obrazovanja 1921. godine. U pedesetim i šezdesetim godinama ovog veka zahvaljujući intenzivnom istraživanju i praktičnom radu sa decom dva engleska dramska pedagoga Piter Slejd (Peter Slade 1910-2004) i Brajan Vej (Brian Way (1923-2006) uspjeli su da razgraniče oblast drame u vaspitanju u odnosu na pozorište. Oni su koristili dramu kao sredstvo za podsticanje razvoja deteta, za jačanje svesti, lične ekspresije i kreativnosti.

PITER SLEJD

PITER SLEJD I BRAJAN VEJ

- Piter Slejd je rano počeo da se bavi dramom u vaspitanju radeći sa decom koja su imala poteškoće u učenju i u svom razvoju. Krajem četrdesetih godina XX veka zahvaljujući podršci Ministarstva obrazovanja i Radničke partije koja je došla na vlast u Engleskoj Slejd je počeo da sprovodi svoje reforme. Otpori su bili veliki jer se drama gledala u kontekstu amaterizma koji je bio jasno distanciran od profesionalnog pozorišta. Za njega je drama bila svet u kome se učila umetnost življenja. Slejd je smatrao da će kvalitet školovanja i života predškolske dece biti u direktnoj zavisnosti od drame. Slejd je dramu i igru smatrao dečjim prirodnim izrazom na putu odrastanja.
- Brajan Vej je bio okrenut samorazvoju individue tj. individualnosti individue naglašavajući da drama u vaspitanju otvara mogućnost rada sa svima, ne samo sa talentovanom decom. Vej se zalaže za razvoj individue u svojoj knjizi *Development through Drama* tako što se razvija osećaj za pet osnovnih čula (gledanje, slušanje, dodir, miris i ukus), razvijanjem imaginacije, korišćenjem i kontrolom tela, razvijanjem vežbi za govor i razgovor, otkrivanjem i kontrolom emocija i vežbanjem intelekta.

BRAJAN VEJ

DROTI HETKOT I GEJVIN BOLTON

- Doroti Hetkot (Dorothy Heathcote, 1926-2011) i Gejvin Bolton (Gavin Bolton,) su na bazi njihovih postavki uneli socijalni aspekt i edukativne mogućnosti drame koje su inkorporirali u vaspitanje umesto da je tretiraju kao nezavisan predmet. Primena drame kao vaspitnog sredstva razvija socijalni, intelektualni; govorni i neverbalni razvoj deteta. Doroti Hetkot je koristila metod učitelja u ulozi koji se sa grupom dece i mladih bavi određenom temom – problemom. U njenom radu je bio veoma važna uloga pokreta po čemu se vezuje za teoriju i praksu Emila Žaka Dalkroza i Rudolfa Labana. Dalkroz se zalagao za razvijanje ritmičkog osećanja tako što se muzički ritam prenosi u pokrete celog tela. Vremenom izraz ritmička gimnastika je zamenjen sa ritmika.

DROTI HETKOT

KREATIVNA DRAMA DANAS

- Promenom političke klime u Evropi i osvajanjem vlasti konzervativnih partija poslednjih decenija pedagozi kreativne drame su dobijali sve manje sredstava za svoje aktivnosti u skladu sa zalaganjem da se umetničke, sportske i pedagoške aktivnosti stave na tržište. To je značilo da se obim i uticaj kreativne drame smanjivao i svodio na sposobnost dramskih pedagoga da komercijalizuju svoju delatnost koja je zamišljena za dobro pojedinca i društva. Kada je finansiranje postalo simbolično ili je prestalo mnogi dramski pedagozi su upućeni na finansiranje iz međunarodnih fondova koji funkcionišu po nepredvidljivim principima.